

Alternatieve begroting Voor een bloeiend Culemborg 2022

Schilderij van Theo Eerkens, Skyline Culemborg, <https://www.eerkens.net/skyline-culemborg>

Februari 2021 Vrijstad aan de Lek – een toekomstdroom. Op poëtische wijze neemt het college ons mee in de toekomstdroom voor Culemborg in 2040. Zo maar een drie zinnen uit deze droom:

1. *"Je oude hart is gelukkig uiterlijk onveranderd, de torens tekenen je skyline."* Zie ook het mooie schilderij van Theo Eerkens.
2. *"Het naast het station gelegen Pavijen heeft zich ontwikkeld van een bedrijventerrein naar een groen en duurzaam bedrijvenpark waar een mix van werkgelegenheid te vinden is: van maakindustrie tot start-ups. Wat hen bindt is dat deze bedrijven niet stilstaan maar in beweging willen blijven en innoveren waar dat kan".*
3. *"Vroeger stond je al bekend als een duurzame en milieubewuste stad. De drie windmolens aan de zuidkant van Culemborg bepaalden al tijdenlang een deel van de Culemborgse horizon. Het is inmiddels 2040 en je bent helemaal energieneutraal." En "Zo ben je duurzaam in verschillende facetten en daarmee klaar voor de toekomst."*

We zijn acht maanden verder en zijn wij op weg om deze droom te verwezenlijken? Of hebben we nu al een ander pad op geslagen? We gaan evalueren en vooruitkijken. De droom een beetje werkelijkheid maken. En dan zijn er voor de ChristenUnie Culemborg drie aandachtspunten voor 2022.

1. Culemborg is geen Manhattan (ook niet Amsterdam, Utrecht of Rotterdam)

In politiek opzicht hebben we een bewogen jaar achter de rug. De 2^e windwinning leidde bijna tot het plaatsen van 6 windmolens zo hoog als de Eiffeltoren zonder draagvlak van de omwonenden. Gelukkig hebben wij een belangrijke bijdrage aan dit maatschappelijk debat kunnen leveren en is er nu tijd om naar alternatieven te kijken om te voldoen aan onze duurzaamheidsdoelstellingen.

Een ander grootschalig project is de visie stadsomgeving. Een ambitie voor 1500 nieuwe woningen. Kunnen we wel zoveel woningen bouwen binnen de kaders van de nog vast te stellen omgevingsvisie? Wij willen eerst kaders vaststellen, locaties bepalen en de afweging maken wat we winnen en verliezen als ergens woningen bouwen ten koste van bedrijvigheid of open ruimte. Daarna weten we hoeveel woningen we kunnen realiseren. En om de Culemborgse maat te waarborgen, heeft de ChristenUnie met andere partijen alvast de kaders van de haalbaarheidsstudie aangescherpt:

1. Rekening houden met het beschermde stadssilhouet bij het bepalen van de bouwhoogte;
2. Naast verdeling van de prijscategorieën, wordt er ook een gedifferentieerd woningbouwprogramma gerealiseerd (niet alleen hoogbouw), passend bij de schaal en karakter van Culemborg.

Op grond van bovenstaande lijkt het wel of het college gelooft in grootschalige projecten. Te groot en te ambitieus voor een stad van 29.000 inwoners. **Laten we kiezen voor een realistische maatschappelijke opgave met een menselijke maat voor Culemborg. Die betaalbaar is.**

2. Zorgen voor een solide financiële basis voor de toekomst

Wij willen een solide financiële basis voor Culemborg. Het college biedt weliswaar een sluitende begroting aan.

Financieel perspectief begroting 2022-2025

2022	2023	2024	2025
€905.000	€57.000	€336.000	€673.000

Op het eerste gezicht lijkt dit positief een positief beeld. Maar er zijn wel twee tendensen waar te nemen.

1. Financiële weerbaarheid staat onder druk

Het college presenteert een sluitende begroting en geeft tegelijkertijd een winstwaarschuwing. De financiële ruimte is beperkt en er blijven onzekerheden en risico's bestaan. Wethouder Stolwijk heeft op 28 oktober 2021 aangegeven dat we mogelijk een nadeelgemeente worden bij de herverdeling van het gemeentefonds en onderhuisvesting. Mogelijk kunnen deze risico's wel eenmalig opgevangen worden, maar dat is koffiedik kijken. Daar kun je niet op sturen en zeker niet anticiperen.

2. Maatschappelijke opgaven zijn duur

We hebben veel geleerd van de transitie van het sociaal domein. De zorg wordt dichterbij georganiseerd. Als gemeente merken we jaarlijks wat dat kost en hoe moeilijk het is om grip op kosten van het sociaal domein te krijgen en de kosten daarmee onder controle te krijgen. En dan hebben we het nog niet eens over de toekomstige volumegroei van de WMO/Jeugd.

In 2040 streven van naar een energieneutraal Culemborg. Deze duurzaamheidsopgave vraagt veel tijd en geld van inwoners, ondernemers en andere stakeholders. De huidige investeringsgelden van jaarlijks €200.000,- (in totaal €800.000,-) is niet genoeg om energieneutraal te worden. In de toekomst gaat een groter deel van de gemeentelijke begroting naar duurzaamheid.

Voor een toekomstbestendige mobiliteit in onze stad is veel geld nodig. De gereserveerde €1.200.000 is volstrekt onvoldoende om de knelpunten uit het GVVP voor auto's, fietsers en voetgangers op te lossen. En toekomstige kadernota's zullen geen ruimte bieden voor extra investeringen.

We lopen daarnaast ook nog een financieel risico met de overdracht van de voormalige stortplaats. Het financiële risico wordt geschat op €600.000,-

Ook moeten we rekening houden met extra kosten voor het zwembad in begroting 2026. De winstwaarschuwing betreft een aanvullende incidentele onderhoudsbijdrage.

3. Investeer nu in de lokale (bestaande) samenleving

In deze alternatieve begroting presenteren wij een aantal kleine intensiveringen voor een bloeiend Culemborg 2022. Daarbij willen wij eerst investeren in bestaande lokale infrastructuur, voordat we zoeken naar nieuwe wegen. Dat is de menselijke maat voor een **Bloeiend Culemborg**. En dat vormt de stevige basis voor deze alternatieve begroting:

- a. Culemborg kent een rijk palet aan maatschappelijke organisaties, die zich inzetten voor het welzijn van naaste. In preventieve zin leveren zij een waardenvolle bijdrage aan de samenleving en voorkomen zij dat de maatschappelijke kosten verder toenemen. Maar veel belangrijker, inwoners uit Culemborg zetten een eerste stap uit hun isolement, hebben hun huis weer op orde en kunnen een volgende stap zetten in de maatschappij. Investeren in mensen is heel hard nodig in deze maatschappij en dat willen wij van harte ondersteunen:
 - Twee organisaties (Jobhulp en Present) krijgen veel waardering voor hun prestaties, alleen de financiële steun is beperkt. Om de sociale infrastructuur meer fundament te geven, doen wij een voorstel om voor Present en Jobhulp de structurele subsidie uit te bouwen van ongeveer €2500,- naar €25.000,-;
 - Wij doen mee met het initiatief voor nieuwbouw van de Hospice; jongeren die in de knel raken, moeten via een jongerenfonds geholpen worden.
- b. We leven in het tweede jaar van de Coronacrisis(pandemie). deze nog duurt, is hoogst onzeker. Op dit moment gelden er weer aangescherpte regels van de landelijke overheid. Welke impact de Coronacrisis op onze samenleving heeft, is onbekend. In 2020 is door de ChristenUnie en de VVD geregeld dat de €374.000,- voor de coronagelden voor de culturele sector eerst wordt uitgegeven als steun voor de bestaande culturele infrastructuur in Culemborg. Het geld is gestort in een bestemmingsreserve. Pas als er uiteindelijk geld overblijft, wordt dat besteed aan nieuwe initiatieven voor de cultuurvisie.
- c. We willen met ondernemers werken aan de duurzaamheidsopgave richting zero emissie uitstoot van het gemotoriseerd vervoer. Daarom willen we meewerken aan een pilot voor het rijden van voertuigen op waterstof.
- d. We leven in een tijdperk van economische groei. Er is een grote druk op de vraag naar en de prijzen van het (lokale) woonaanbod. Vooral aan de onderkant van het woningbouwprogramma - het bouwen van betaalbare starterswoningen- staat onder grote druk. Deze huizen worden onbereikbaar/betaalbaar voor starters en mensen met een modaal inkomen. We moet zoeken naar denkrichtingen en creatieve (tijdelijke) oplossingen aan te geven om het woningaanbod voor starters (tijdelijk) te versnellen. ChristenUnie wil met name maatregelen nemen voor de meest kwetsbare mensen. Die minder goed meekomen in deze overspannen markt. Hierover hebben we een pamflet Starterswoningen met concrete ideeën voor Culemborg gemaakt. Om het plan verder uit te werken, wil de ChristenUnie in 2022 €50.000,- hiervoor bestemmen.

Wat zijn onze plannen en hoe willen wij dat financieren?

Aan de ene kant heeft Culemborg geld nodig om maatschappelijke opgaven te financieren. Aan de andere kant zijn er toekomstige en uitgestelde risico's die nog geld gaan kosten. Wij willen in de eerste plaats extra investeren in de lokale samenleving. We doen dat wel op een solide wijze. Wij willen nu meer sparen voor een gezonde toekomst. Zodat wij onze maatschappelijke opgave, onder meer duurzaamheid en mobiliteit, WMO en Jeugd ook voor de komende raadsperiode 2022-2026 kunnen financieren.

In dat speelveld wil de ChristenUnie in 2022 extra focus leggen op de volgende intensiveringen en de volgende besparingen:

Nummer	Bedragen X € 1.000	2022	2023	2024	2025
	Extra uitgaven (intensiveringen):				
1	Structurele subsidie Present	-25	-25	-25	-25
2	Structurele subsidie Jobhulp	-25	-25	-25	-25
3	Jongerenfonds	-125	-125		
	Hospice Culemborg	-250			
4	Waterstof voor ondernemers	-50			
5	Maatregelen tijdelijk wonen	-50			
	Subsaldo extra uitgaven	-525	-175	-50	-50
	Besparingen op kosten				
6	Transformatie sociaal domein beperkt uitvoeren	420			
7	Restant budget Vianense poort terug storten	305			
8	Strategische personeelsplanning(SPP en inhuur) taakstelling	100	100	100	100
9	Taakstelling investeringsagenda energiestrategie	50			
	Subsaldo besparing op de kosten	875	100	100	100
	Bijdrage CU aan Financieel perspectief begroting 2022-2025	350	-75	50	50

(min-bedragen zijn negatieve ontwikkelingen en plus-bedragen positief)

In bijlage 1 staat het nieuw voorgestelde **Financieel Perspectief 2022-2025 voor de gemeente Culemborg** en een nadere uitwerking van de stand van de reserves.

Toelichting

Ad1 Structurele subsidie Present

Present krijgt al jaren een subsidie van €2500,-. Naar aanleiding van de raadsexkursie op 22 oktober is er een impact analyse opgesteld. Hieruit blijkt dat present in het preventief sociaal domein een belangrijke rol speelt. En dat hiermee heel veel maatschappelijke kosten kunnen worden voorkomen. Om dit initiatief lokaal te verankeren wordt de structurele subsidie opgehoogd van €2500,- naar €25.000,-. Gelukkig is er al een toezegging gedaan dat deze subsidie wordt toegekend.

Ad3 Structurele subsidie Jobhulp

Jobhulp krijgt jaarlijks een kleine bijdrage van de gemeente. Jobhulp biedt mensen uit Culemborg een kans om een stapje omhoog te doen in de participatiestatus. Het biedt ook kansen om rechtstreeks klanten van de werkzaak in Culemborg een traject aan te bieden. Om dit initiatief lokaal te verankeren wordt de structurele subsidie opgehoogd naar €25.000,-. Inmiddels is duidelijk geworden dat er mogelijk €20.000,- beschikbaar komt voor structurele subsidie.

Ad 4 Waterstof voor ondernemers Pavijen

In Q2 is er een werkgroep actief geweest om te onderzoeken of waterstof een antwoord biedt op toekomstig gemotoriseerd vervoer. Om ondernemers te laten ervaren met waterstof zijn er twee projecten mogelijk: de milkrun of de een unit voor waterstof. De milkrun is vooral interessant voor een vrachtwagen of een heftruck. De unit voor waterstof is vooral interessant voor pakketvervoer. Het voorstel is om in 2022 €50.000,- te reserveren voor cofinanciering van een dergelijk project. Daarnaast stellen we voor dat de gemeente Culemborg zich aansluit bij het waterstofconvenant Utrecht: <https://www.provincie-utrecht.nl/actueel/nieuws/ondertekening-convenant-waterstof-mobiliteit-provincie-utrecht>

Voor de overige gelden van de energietransitie wordt er op initiatief van de ChristenUnie een duurzaamheidsmonitor opgesteld in 2022. Zodat inzichtelijk is wat er daadwerkelijk aan de investeringsgeldten energietransitie is besteed.

Daarnaast heeft de wethouder de toezegging gedaan om regionaal te onderzoeken of er behoefte is aan een clean energy hub. Hiervoor dienen wij het amendement **"Waterstof voor ondernemers"** in.

Ad 9 Taakstelling investeringsagenda Energiestrategie

Per kalenderjaar is er €200.000,- beschikbaar om projecten in het kader van de energietransitie. Voor 2022 wordt de volgende verdeling voorgesteld:

Om het project van waterstof te financieren, volgt een taakstelling van €50.000,- op dit budget.

Ad 5 Starterswoningen

Op dit moment vindt er een kwalitatief en kwantitatief onderzoek plaats naar de woonbehoefte en het woningbouwprogramma voor de gemeente Culemborg. Daarnaast is de woningbouwmarkt op dit moment op zijn zachtst gezegd overspannen en oververhit te noemen. Verschillende starters en doorstromers komen niet of nauwelijks aan de beurt. Wij moeten omkijken naar deze mensen en tijdelijke kansen bieden. Door art 33 vragen te stellen over 5 starterswoningen type tiny house Tamboer en starterswoningen tot €200.000,- hebben we het college gevraagd om (out of de box) maatregelen te nemen. ChristenUnie vindt dat er op korte termijn flexibel en tijdelijk gebouwd moet worden. Daarvoor heeft zij een pamflet starterswoningen opgesteld. Het doel is dan om maatregelen te nemen om het woningaanbod voor starters te versnellen. Hiervoor is een eenmalige projectsubsidie van €50.000,- beschikbaar.

Voor een solide financiële basis dienen er ook een aantal ombuigingen geformuleerd te worden. De ChristenUnie denkt – op basis van besluiten uit het afgelopen jaar – aan de volgende besparingen. Hiervoor dienen wij het amendement **“Maatregelen voor starterswoningen”** in.

Ad 6 Niet alle uitgaven transformatie sociaal domein besteden

Eind 2019 was er een beleidsplan: *zorg voor elkaar*. Deze was niet voldoende concreet. Met de komst van een nieuw collegelid is er een andere wind gaan draaien. De afgesproken evaluatie, de samenwerking in het sociaal domein waarin nadrukkelijk wordt meegenomen welke rol en ervaringen de professionals, vrijwilligers en inwoners hebben, heeft niet plaatsgevonden. Op basis van de hiervoor genoemde evaluatie met voorstellen te komen voor een verdere transformatie van het sociaal domein. Er zijn wel voorstellen voor transformatie van het sociaal domein gekomen. Echter de basis is niet de hierboven beschreven evaluatie. Wij hebben daarom ook tegen de beleidsnota, samenwerken aan een stevige basis, gestemd. In de investeringsagenda sociaal domein is voor de transitie sociaal domein €550.000,- gereserveerd om een aantal zaken te financieren. Wij willen alleen twee zaken financieren: de samenwerking met de huisartsen (€80.000,-) en de vernieuwing van de monitoring en evaluatie (€50.000,-). Dit leidt tot een besparing in de kosten van € 420.000,-, die wij terugstorten. Hiervoor dienen wij het amendement **“Sparen voor een solide basis”** in.

Ad 7 Restant budget Vianense poort terugstorten

Op dit moment is €376.000,- van het budget van €660.000 aan de sluiting van de Vianense poort uitgegeven. Voor een meer solide basis voor de financiering van toekomstige projecten in de GVVP willen we het restant budget van €305.000 weer terugstorten in het budget reserve Spoorse doorsnijdingen. Zodat er bijvoorbeeld geld overblijft om in de nabije toekomst de verkeerssituatie van de dr Hockersingel naar de Weidsteeg aan te pakken. Zie bijlage2 impressie dr Hockersingel.

Ad 8 Strategische personeelsplanning (SPP en inhuur)

In de kadernota 2019-2022 is specifieke aandacht gevraagd voor de basis op orde van de gemeentelijke organisatie. Met project ‘Hart voor de organisatie’ heeft de gemeenteraad een structureel budget beschikbaar gesteld van €424.000,- in 2019 en €274.000 voor de jaren van 2020. Ook toen heeft er een SPP(vlootshouw) plaatsgevonden. Nu leidt een nieuwe vlootshouw tot een extra formatie-uitbreiding 4,5 fte. De ChristenUnie leest niks over besparingen. Van de €500.000 uitgaven, mag er een taakstelling van €100.000,- komen. Deze taakstelling is structureel van aard. Ook deze taakstelling maakt onderdeel uit van ons amendement **“Sparen voor een solide basis”** in.

Bijlage 1 Financieel Perspectief 2022-2025

Nummer	Bedragen X € 1.000	2022	2023	2024	2025
	Financieel perspectief vastgestelde begroting 2021	-219	-122	43	-110
	Voorjaarsrapportage 2021	-71	-99	-6	19
	Financieel perspectief na voorjaarsrapportage 2021	-290	-221	37	-91
	Structurele doorwerking najaarsrapportage 2021	-122	-122	-64	-64
	Mutaties doorgevoerd in begroting 2022-2025:	1317	400	363	828
	Financieel perspectief begroting 2022-2025	905	57	336	673
	Mutaties CU doorgevoerd in begroting 2022-2025:				
	Besparingen op kosten				
6	Transformatie sociaal domein beperkt uitvoeren	420			
7	Restant budget Vianense poort terug storten	305			
8	Strategische personeelsplanning(SPP en inhuur) taakstelling	100	100	100	100
9	Taakstelling investeringsagenda energiestrategie	50			
	Extra uitgaven:				
1	Structurele subsidie Present	-25	-25	-25	-25
2	Structurele subsidie Jobhulp	-25	-25	-25	-25
3	Jongerenfonds	-125	-125		
4	Waterstof voor ondernemers	-50			
	Hospice Culemborg	-250			
5	Maatregelen tijdelijk wonen	-50			
	Saldo mutaties alternatieve begroting CU	360	-75	50	50
	Nieuw voorgestelde Financieel perspectief begroting 2022-2025	1255	-18	386	723

(min-bedragen zijn negatieve ontwikkelingen en plus-bedragen positief)

Overzicht mutaties reserves

	Bedragen X € 1.000	2022	
Nummer	Overige reserveringen	Bedrag	Toelichting
	Mutaties		
	<u>Investeringsagenda Sociale weerbaarheid</u>		
6	Transformatie sociaal domein	420	In 2022 slechts €130.000,- besteden van de €550.000
	<u>Investeringsagenda Energiestrategie</u>		
4	Waterstof voor ondernemers	50	
	Taakstelling investeringsagenda	-50	€50.000,- besparen op de voorgestelde opgave 2022
	<u>Reserve Spoorse doorsnijdingen</u>		
7	Restant budget Vianense poort terug storten	305	Hiermee komt de reserve op €1,5 mln
	<u>Bestemmingsreserve resultaatreserve</u>		
	Cornagelden	374	Reserveren voor 2022,2023 voor de bestaande infrastructuur
	Mogelijk uitgeven Cornagelden aan de bestaande infrastructuur	-374	
	<u>Reserve grondexploitatie</u>		
5	Tijdelijke woningen	-50	Reserveren voor 2022,2023 voor de bestaande infrastructuur
	<u>Totaal stortingen reserves</u>	675	

Leeswijzer: Zwart is terugstorten, Rood is opnemen

Bijlage 2 impressie dr Hockesingel

Bestaande situatie

Ontwerp nieuwe situatie